

HOTĂRÂREA CURȚII*

5 decembrie 2000

Cauza C-448/98

Procedură penală împotriva lui Jean-Pierre Guimont

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de tribunal de police din Belley)

„Măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative – Situație exclusiv internă – Fabricare și comercializare de brânză emmenthal fără crustă”

În cauza C-448/98,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), de către Tribunal de police din Belley (Franța), având ca obiect obținerea, în procedura penală în fața acestei instanțe împotriva

lui Jean-Pierre Guimont,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 3 litera (a) din Tratatul CE [devenit, după modificare, articolul 3 alineatul (1) litera (a) CE], precum și a articolului 30 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 28 CE) și a articolelor următoare,

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, C. Gulmann (raportor), M. Wathelet și V. Skouris, președinți de cameră, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón și R. Schintgen, judecători,

avocat general: domnul A. Saggio,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru domnul Guimont, de A. Lestourneaud, avocat în baroul din Thonon-les-Bains și din Pays de Léman,

– pentru guvernul francez, de doamnele K. Rispal-Bellanger, director adjunct al Direcției Juridice a Ministerului Afacerilor Externe și C. Vasak, secretar adjunct al afacerilor externe în aceeași direcție, în calitate de agenți,

– pentru guvernul danez, de domnul J. Molde, șef de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,

---

* Limba de procedură: franceza.

- pentru guvernul german, de domnii W.-D. Plessing, Ministerialrat în Ministerul Federal al Finanțelor, și C.-D. Quassowski, Regierungsdirektor în același minister, în calitate de agenți,
- pentru Guvernul Țărilor de Jos, de domnul M. A. Fierstra, șef al serviciului de drept european din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru guvernul austriac, de doamna C. Stix-Hackl, Gesandte în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii H. van Lier, consilier juridic, și O. Couvert-Castéra, funcționar național detașat pe lângă serviciul juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale prezentate de domnul Guimont, de guvernul francez, de guvernul danez și de Comisie în ședința din 11 ianuarie 2000,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 9 martie 2000,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârea din 24 noiembrie 1998, primită la Curte la 9 decembrie 1998, tribunal de police din Belley a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), o întrebare preliminară privind interpretarea articolului 3 litera (a) din Tratatul CE [devenit, după modificare, articolul 3 alineatul (1) litera (a) CE], precum și a articolului 30 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 28 CE) și a articolelor următoare.

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unei acțiuni penale deschise împotriva domnului Guimont pentru deținerea spre vânzare, vânzarea sau oferirea unui produs alimentar, în speță emmenthal, cu etichetare înșelătoare.

Normele naționale în cauză

3 Articolul 3 primul paragraf din Decretul francez nr. 84-1147 din 7 decembrie 1984, privind aplicarea legii din 1 august 1905 privind fraudele și falsificările de produse sau de servicii (denumit în continuare „Decretul din 1984”) prevede:

„Etichetarea și modalitățile în conformitate cu care este realizată aceasta nu trebuie să fie de natură să creeze confuzie în mintea cumpărătorului sau a consumatorului, în special cu privire la caracteristicile produsului alimentar și, mai exact, cu privire la natura, identitatea, calitățile, compoziția, cantitatea, durabilitatea, conservarea, originea sau proveniența, modalitatea de fabricare sau de obținere.”

4 „Caracteristicile produsului alimentar” denumit „emmenthal” în sensul reglementării franceze sunt definite la articolul 6 și de anexa la Decretul nr. 88-1206 din 30 decembrie 1988 de aplicare a Legii din 1 august 1905 privind fraudele și falsificările de produse sau de servicii și de Legea din 2 iulie 1935 privind organizarea și restructurarea pieței laptelui în ceea ce privește brânzeturile (JORF din 31 decembrie 1988, p. 16753, denumit în continuare „Decretul din 1988”). Articolul 6 din Decretul din 1988 prevede că „denumirile enumerate în

anexă sunt rezervate brânzeturilor care îndeplinesc cerințele privind fabricarea și compoziția care sunt descrise în anexa menționată anterior”. În această anexă, emmenthal este descrisă drept un produs care prezintă următoarele caracteristici: „pastă tare, produsă prin fierbere, presare și sărare la suprafață sau în saramură; de culoare albă până la galben pal, cu găuri de dimensiuni variind între o cireașă și o nucă; crustă dură și uscată, de culoare galben aurie până la maro deschis”.

Situația de fapt și procedura în fața instanței naționale

5 Prin Ordonanța din 6 ianuarie 1998, domnul Guimont a fost obligat la plata a 260 de amenzi de câte 20 FRF fiecare, pentru deținerea spre vânzare, vânzarea sau oferirea unui produs alimentar cu etichetare înșelătoare, în speță emmenthal, ceea ce constituie o infracțiune prevăzută și sancționată de articolul 3 primul paragraf din Decretul din 1984.

6 Cu ocazia unei ședințe în cursul căreia tribunal de police din Belley a examinat contestația formulată de domnul Guimont împotriva ordonanței menționate anterior, s-a amintit că s-a efectuat un control la 5 martie 1996 de către Direcția departamentală pentru concurență, consum și prevenirea fraudelor din departamentul Vaucluse la o societate specializată în tăierea și ambalarea de brânzeturi preambalate în peliculă de plastic destinate în special marii distribuții. În cursul acestui control au fost descoperite 260 de roți de emmenthal care proveneau de la societatea „laiterie d’Argis”, al cărei director tehnic este domnul Guimont.

7 Cu ocazia controlului menționat la punctul anterior, direcția departamentală a constatat lipsa totală a crustei în roțile examinate, ceea ce contravine dispozițiilor articolului 6 și ale anexei la Decretul din 1988.

8 Domnul Guimont a susținut, în special, în apărarea sa în fața instanței de trimitere, că articolul 6 din Decretul din 1988 este incompatibil cu dispozițiile articolului 3 litera (a), ale articolului 30 și următoarele din tratat.

9 Acesta a amintit în fața instanței de trimitere că denumirea „emmenthal” este generică și că este utilizată pe scară largă în mai multe țări ale Uniunii Europene fără nicio condiție legată de prezența unei cruste. A susținut că Decretul din 1988, păstrând denumirea „emmenthal” numai pentru brânzeturile care prezintă o „crustă dură și uscată, de culoare galben aurie până la maro deschis”, instituie o restricție cantitativă pentru schimburile intracomunitare sau o măsură cu efect echivalent.

10 În hotărârea de trimitere, tribunal de police de Belley a formulat, în special, următoarele considerații:

- acuzația împotriva pârâtului poate fi menținută numai în măsura în care Decretul din 1988 nu încalcă standardele supranaționale;
- domnul Guimont a demonstrat, prin dovezile aduse, că emmenthal fără crustă este fabricat sau comercializat în alte țări ale Comunității Europene;
- *Codex alimentarius* al Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură și al Organizației Mondiale a Sănătății conține un standard care face trimitere la consumul de emmenthal fără crustă;
- disparitatea reglementărilor naționale și, în special, poziția restrictivă adoptată de reglementarea franceză în raport cu alte reglementări europene pot împiedica, în mod direct

sau indirect, real sau potențial, comerțul intracomunitar, în timp ce nici un drept de protejare a denumirii generice „emmental” nu este recunoscut de către reglementarea comunitară;

– o asemenea discriminare nu justifică nici unul dintre motivele a căror invocare este autorizată la articolul 36 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 30 CE).

11 În aceste circumstanțe, instanța națională a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 3 litera (a), articolul 30 și următoarele din Tratatul de instituire a Comunității Europene modificat trebuie să fie interpretate astfel încât reglementarea franceză care rezultă din Decretul nr. 88-1206 din 30 decembrie 1988 care interzice fabricarea și comercializarea în Franța a unei brânze lipsite de cruste sub denumirea «emmental» să fie considerată o restricție cantitativă sau o măsură cu efect echivalent în calea schimburilor intracomunitare?”

Observații preliminare

12 În primul rând, trebuie amintit că articolul 3 din tratat stabilește domeniile și obiectivele asupra cărora trebuie să se axeze acțiunea Comunității. Astfel, acest articol enunță principiile generale ale pieței interne, care sunt aplicate împreună cu acele capitole din tratat destinate să le pună în aplicare (a se vedea Hotărârea din 14 iulie 1998, Bettati, C-341/95, Rec., p. I-4355, punctul 75). Obiectivul general prevăzut la articolul 3 litera (a) din tratat a fost explicat de dispozițiile articolului 30 și următoarele. În aceste condiții, referința făcută în întrebarea preliminară la articolul 3 litera (a) din tratat nu necesită un răspuns diferit față de cel care se dă cu privire la interpretarea articolului 30 și următoarele din tratat.

13 În al doilea rând, este necesar să se examineze argumentul guvernului francez conform căruia articolul 30 din tratat nu se aplică într-un caz precum cel din acțiunea principală.

14 Pe de o parte, guvernul francez susține că această inaplicabilitate rezultă din faptul că norma a cărei încălcare este reproșată domnului Guimont nu este, în practică, aplicată produselor importate. Norma menționată anterior a fost creată pentru a da naștere unor obligații exclusiv pentru producătorii naționali și, prin urmare, nu privea deloc comerțul intracomunitar. Or, din jurisprudența Curții și în special din Hotărârea din 18 februarie 1987, Mathot (98/86, Rec., p. 809, punctele 8 și 9) rezultă că articolul 30 din tratat nu are ca obiect decât protejarea comerțului intracomunitar.

15 În această privință, trebuie amintit că articolul 30 din tratat se referă la orice reglementare a statelor membre care poate să împiedice direct sau indirect, real sau potențial, comerțul intracomunitar (a se vedea Hotărârea din 11 iulie 1974, Dassonville, 8/74, Rec., p. 837, punctul 5). În schimb, acest articol nu are ca obiect să asigure că mărfurile de origine națională beneficiază, în orice caz, de același tratament ca și mărfurile importate, iar o diferență de tratament între mărfuri care nu poate să împiedice importul sau să defavorizeze comercializarea mărfurilor importate nu intră în domeniul de aplicare al interdicției stabilite la acest articol (a se vedea Hotărârea Mathot, citată anterior, punctele 7 și 8).

16 Or, în ceea ce privește norma națională în cauză în acțiunea principală, guvernul francez nu contestă că aceasta, în conformitate cu formularea sa, se aplică, fără distincție, produselor franceze și produselor importate.

17 În consecință, acest argument al guvernului francez nu poate fi acceptat. Într-adevăr, doar faptul că o normă nu este aplicată în practică produselor importate nu exclude faptul că

aceasta poate avea efecte care împiedică indirect și potențial comerțul intracomunitar (a se vedea, în acest sens, hotărârea din 22 octombrie 1998, Comisia/Franța, C-184/96, Rec., p. I-6197, punctul 17).

18 Pe de altă parte, guvernul francez, susținut de către guvernul danez, afirmă că, în cazul special al speței în acțiunea principală, norma în cauză nu constituie o piedică, indirect sau potențial, în calea schimburilor intracomunitare în sensul jurisprudenței Curții. Într-adevăr, conform acestor guverne, faptele aflate la originea acțiunii în fața Curții de pronunțare a unei hotărâri preliminare se refereau la o situație exclusiv internă, acuzatul fiind de naționalitate franceză, iar produsul în cauză fiind fabricat în întregime pe teritoriul francez.

19 Domnul Guimont, guvernul german, Guvernul Țărilor de Jos și guvernul austriac, precum și Comisia susțin că, în conformitate cu jurisprudența Curții, articolul 30 din tratat nu poate fi considerat inaplicabil doar pentru că, în cazul concret prezentat instanței naționale, toate elementele sunt limitate în interiorul unui singur stat membru (a se vedea Hotărârea din 7 mai 1997, Pistre și alții, C-321/94 – C-324/94, Rec., p. I-2343, punctul 44).

20 În această privință, trebuie observat că Hotărârea Pistre și alții, citată anterior, se referă la o situație în care norma națională în cauză nu era aplicabilă fără distincție, ci crea o discriminare directă față de mărfurile importate din alte state membre.

21 Fiind vorba de o normă precum cea în cauză în acțiunea principală, care este, conform propriei formulări, aplicabilă fără distincție produselor naționale și produselor importate și care urmărește să impună producătorilor anumite condiții de producție pentru a le permite să își comercializeze produsele sub o anumită denumire, rezultă din jurisprudența Curții că o asemenea normă intră în domeniul de aplicare al articolului 30 din tratat numai în măsura în care în care își găsește aplicare în situații care au legătură cu importul de mărfuri în comerțul intracomunitar (a se vedea Hotărârea din 15 decembrie 1982, Oosthoek's Uitgeversmaatschappij, 286/81, Rec., p. 4575, punctul 9, și Hotărârea Mathot, citată anterior, punctele 3 și 7-9).

22 Cu toate acestea, o astfel de constatare nu implică faptul că este necesar să se răspundă la întrebarea preliminară adresată Curții în prezenta cauză. În principiu, este de competența instanțelor naționale să aprecieze, în ceea ce privește particularitățile fiecărei cauze, atât necesitatea unei hotărâri preliminare, pentru a fi în măsură să pronunțe hotărârea, cât și relevanța întrebărilor pe care acestea le adresează Curții. Respingerea de către aceasta din urmă a unei cereri formulate de o instanță națională este posibilă numai în cazul în care este evident că interpretarea dreptului comunitar, solicitată de respectiva instanță, nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului din acțiunea principală (a se vedea Hotărârea din 6 iunie 2000, Angonese, C-281/98, nepublicată încă în *Recueil*, punctul 18).

23 În speță, nu rezultă în mod evident că interpretarea dreptului comunitar solicitată nu este necesară instanței naționale. Într-adevăr, un asemenea răspuns îi poate fi util în cazul în care legislația națională îi impune, într-o procedură precum cea din speță, să-i acorde unui producător național aceleași drepturi cu cele pe care un producător dintr-un stat membru le obține din dreptul comunitar, în aceeași situație.

24 În aceste circumstanțe, trebuie examinat dacă o reglementare națională precum cea în cauză în acțiunea principală constituie, în măsura în care este aplicată produselor importate, o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative, contrară articolului 30 din tratat.

Cu privire la interpretarea articolului 30 din tratat

25 Cu titlu preliminar, trebuie subliniat că ceea ce nu este contestat în prezenta procedură este faptul că o normă națională precum cea în cauză în acțiunea principală constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import în sensul articolului 30 din tratat, în măsura în care se aplică produselor importate.

26 Într-adevăr, o legislație națională care impune mărfurilor provenite din alte state membre, unde acestea sunt fabricate și comercializate în mod legal, anumite condiții pentru a putea folosi denumirea generică utilizată în mod comun pentru acest produs și, în acest fel, impune, după caz, producătorilor utilizarea de denumiri necunoscute sau mai puțin apreciate de către consumator, nu exclude, în mod absolut, importul în statul membru în cauză de produse originare din alte state membre. Cu toate acestea, poate face comercializarea acestora mai dificilă și, prin urmare, să împiedice schimburile între statele membre (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 14 iulie 1988, Smanor, 298/87, Rec., p. 4489, punctul 12).

27 În ceea ce întrebarea dacă o asemenea normă poate, cu toate acestea, să fie conformă cu dreptul comunitar, trebuie amintit că, în conformitate cu jurisprudența Curții, o reglementare națională, adoptată în lipsa normelor comune sau armonizate și aplicabilă fără distincție produselor naționale și produselor importate din alte state membre, poate fi compatibilă cu tratatul în măsura în care este necesară pentru îndeplinirea cerințelor imperative care țin, în special, de loialitatea tranzacțiilor comerciale și de protejarea consumatorilor (a se vedea Hotărârea din 20 iunie 1991, Denkavit, C-39/90, Rec., p. I-3069, punctul 18), când aceasta este proporțională cu obiectivul astfel urmărit și acest obiectiv nu a putut fi atins prin măsuri care restrâng mai puțin schimburile intracomunitare (a se vedea, în special, Hotărârea din 26 iunie 1997, Familiapress, C-368/95, Rec., p. I-3689, punctul 19).

28 În acest context, trebuie să se facă referire, astfel cum a făcut Comisia, la Directiva 79/112/CEE a Consiliului din 18 decembrie 1978 de apropiere a legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea, prezentarea și publicitatea produselor alimentare (JO 1979, L 33, p. 1), astfel cum a fost modificată de Directiva 89/395/CEE a Consiliului din 14 iunie 1989 (JO L 186, p. 17), care, în perioada faptelor din acțiunea principală, prevedea la articolul 5 alineatul (1):

„Denumirea de vânzare a unui produs alimentar este denumirea prevăzută de acte cu putere de lege și norme administrative care i se aplică și, în lipsă, numele consacrat de utilizările din statul membru în care se efectuează vânzarea către consumatorul final și colectivități sau o descriere a produsului alimentar și, în cazul în care este necesar, a utilizării acestuia, suficient de precisă pentru a permite cumpărătorului să-i cunoască natura reală și să-l deosebească de produsele cu care poate fi confundat.”

29 În cazul în care dispoziția demonstrează importanța unei utilizări corecte a denumirilor produselor alimentare pentru protejarea consumatorilor, aceasta nu autorizează statele membre să adopte, în domeniul denumirilor, norme care restrâng importul de mărfuri fabricate și comercializate în mod legal în alt stat membru, atunci când normele menționate anterior nu sunt proporționale cu acest efect sau atunci când această protejare poate fi atinsă prin măsuri care restrâng mai puțin schimburile comunitare.

30 Cu siguranță, în conformitate cu jurisprudența Curții, statele membre pot, în scopul garantării justeții tranzacțiilor comerciale și asigurării protecției consumatorului, să solicite persoanelor interesate să modifice denumirea unui produs alimentar atunci când un produs prezentat sub o anumită denumire este atât de diferit, din punct de vedere al compoziției sau al fabricării acestuia, de mărfurile cunoscute în mod general sub această denumire în cadrul

Comunității încât nu poate fi considerat ca intrând în aceeași categorie (a se vedea Hotărârea din 12 septembrie 2000, Geffroy, C-366/98, nepublicată încă în *Recueil*, punctul 22).

31 În schimb, în cadrul unei diferențe de mai mică importanță, o etichetare adecvată trebuie să fie suficientă pentru a furniza cumpărătorului sau consumatorului informațiile necesare (a se vedea Hotărârea Geffroy, citată anterior, punctul 23).

32 În cazul în speță în acțiunea principală trebuie amintit că, în conformitate cu *Codex alimentarius*, menționat la punctul 10 din prezenta hotărâre, care furnizează indicații care permit definirea caracteristicilor produsului în cauză, o brânză fabricată fără crustă poate primi denumirea „emmental” atunci când este fabricată în conformitate cu o metodă de fabricare și din materiile identice cu cele folosite pentru emmental, care are crustă, sub rezerva unei diferențe de tratament în stadiul de maturare. De altminteri, nu este contestat faptul că o asemenea variantă a brânzei „emmental” este fabricată și comercializată în mod legal în state membre altele decât Republica Franceză.

33 Prin urmare, chiar presupunând că diferența în metoda de maturare între un „emmental” care are crustă și un „emmental” fără crustă poate constitui un element de natură să inducă în eroare consumatorul, este suficient, păstrând denumirea „emmental”, ca această denumire să fie însoțită de o informație adecvată cu privire la această diferență.

34 În aceste condiții, lipsa de crustă nu poate fi considerată drept o caracteristică care să justifice refuzarea utilizării denumirii „emmental” pentru mărfuri provenite din alte state membre unde sunt fabricate și comercializate în mod legal sub această denumire.

35 Prin urmare, trebuie răspuns la întrebarea preliminară că articolul 30 din tratat se opune ca un stat membru să aplice produselor importate dintr-un alt stat membru, unde acestea sunt produse și comercializate în mod legal, o reglementare națională care să interzică comercializarea în acest stat membru, sub denumirea „emmental”, a unei brânze lipsite de crustă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

36 Cheltuielile efectuate de guvernele francez, danez, german, de Guvernul Țărilor de Jos și de guvernul austriac, precum și de Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de Tribunal de police din Belley, prin hotărârea din 24 noiembrie 1998, hotărăște:

Articolul 30 din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 28 CE) se opune ca un stat membru să aplice produselor importate dintr-un alt stat membru, unde acestea sunt produse și comercializate în mod legal, o reglementare națională care să interzică comercializarea în acest stat membru, sub denumirea „emmental”, a unei brânze lipsite de crustă.

Rodríguez Iglesias
Skouris
Jann

Gulmann
Edward
Sevón

Wathelet
Puissochet
Schintgen

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 5 decembrie 2000.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias